

wynosi w Unii 6,8 mln (dane dla lat 1990/93), w Polsce natomiast jest ponad 2 mln takich gospodarstw.

Jak wynika z przykładu holenderskiego gospodarstwa takie mogą być wysoko dochodowe, pod warunkiem prowadzenia w nich np. intensywnej produkcji ogrodniczej lub szklarniowej.

Przeprowadzenie szybkich zmian w polskim rolnictwie i gospodarce żywnościowej wymaga jednak wsparcia ze strony Unii. Strona Polska wystąpiła do Unii Europejskiej z wnioskiem o przyznanie naszemu krajowi pomocy przedakcesyjnej na modernizację polskiej wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Należy uznać za słuszne, że jednym z celów pomocy, powinien być sprzyjający ochronie środowiska naturalnego zintegrowany rozwój obszarów wiejskich [7].

Literatura

1. Jurcewicz A., Kozłowska B., Tomkiewicz E., *Polityka Rolna Wspólnoty Europejskiej w świetle ustawodawstwa i orzecznictwa*, Wydawnictwo Naukowe SHOLAR, Warszawa 1995
2. OJ 1970, L 94/13
3. Adamowicz M., *Wspólna polityka rolna Unii Europejskiej: skutki reformy i perspektywy zmian*, Dwumiesięcznik: «Zagadnienia Ekonomiki Rolnej», 6(257)/1997, s. 16
4. Ustawa z dnia 7 czerwca 1990r. o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego (Dz.U. z 1990r. Nr 39, poz. 223, zm. Dz.U. z 1996r. Nr 34, poz. 146)
5. M.P. z 1989r. Nr 41, poz. 329, zm. Dz.U. z 1990r. Nr 49, poz. 376
6. Dz.U. z 1996r. Nr 138, poz. 64
7. Ustawa z dnia 4 lutego 1994r. o opłacie wyrównawczej dla niektórych towarów rolnych i spożywczych przywożonych z zagranicy (Dz.U. z 1994r. Nr 43, poz. 160)
8. M.P. z 1994r. Nr 33; poz. 272, z późn. zm.

STRATEGIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW BUDOWLANÝCH NA BIAŁORUSI

Emma Gołowacz

Politechnika Częstochowska, Polska

Rynek produkcji budowlanej na Białorusi stopniowo zmienia gospodarke planową jednakże stawia problem wyboru kierunków rozwoju strategicznego. Szereg przyczyn potrzebuje podjęcia w najbliższym czasie tych najważniejszych decyzji, w tej tym także:

konieczność prywatyzacji i restrukturyzacji przedsiębiorstw z tworzeniem załame państwowych korporacji mnóstwa małych i średnich prywatnych firm często ze zmianą ich specjalizacji;

zużycie moralne i naturalne środków trwałych, co nie pozwala białoruskim przedsiębiorstwom budowlanym być zdolnymi konkurencyjnie na rynkach światowych;

brak potencjału inwestycyjnego w związku z niską rentownością produkcji, także nieobecnością kapitału zagranicznego.

Z powodu tych czynników przedsiębiorstwa nie mogą przyjmować form klasycznych strategicznego rozwoju. Szczególny charakter stany gospodarki białoruskiej potrzebuje nietradycyjnego podejścia do określenia planu strategicznego, modernizacji produkcji. W związku z tym, celem pierwszego stopnia powinno stać się zwiększenie zysku przedsiębiorstwa do poziomu możliwości reprodukcji rozszerzonej. Działalność po osiągnięciu danego celu zależy od czynników makrootoczenia, co zwłaszcza ujawnia się w gospodarce reformowanej, np. na Białorusi. Nadmierny wpływ Państwa na procesy ekonomiczne w sferach kształtowania cen, opodatkowania, obiegu pieniężnego itp. nie zezwala często zdecydowanie kształtować w przedsiębiorstwie kapitał inwestycyjny. Z powodu opracowania strategii rozwoju należy przeprowadzić każdemu przedsiębiorstwu budowlanemu coroczne analizy SWOT w celu regularnej oceny zmiany czynników makro i mikro otoczenia. Taka analiza również przeprowadza się z powodu niezbędności wyjścia białoruskich producentów na rynki globalne z celu wykorzystania wcześniej zaoszczędzonego potencjału produkcyjnego.

Inwestycyjne strategii rozwoju przedsiębiorstw budowlanych na najbliższy okres mogą doprowadzać do następujących strategii:

Strategia dywersyfikacji, zakładająca inwestowanie w różne kierunki rozwoju, w tej liczbie i w różnych branżach działalności przedsiębiorstwa. Ta strategia jest najbardziej efektywną dla przedsiębiorstw budowlanych na Białorusi. Z powodu zmienności warunków rynkowych oraz wahań popytu rynkowego i sezonowego na produkt budowlany. Dywersyfikacja pozwala działać w różnych sektorach rynkowych oraz mieć stabilny zysk, co pozwala przeżyć w umowach zmiennej koniunktury rynkowej. Przedsiębiorstwa budowlane mogą z powodu swojego produkcyjnego potencjału rozwiniętego przyjmować dowolną strategię dywersyfikacji: koncentryczną, poziomą, konglomeratną.

Strategia produktową polegającą na polepszeniu cech produkcji budowlanej oraz produkcji i sprzedaży towaru, blisko związanych z produktem bazowym. Z powodu tej strategii inwestycje będą ukierunkowane na ulepszenie jakości produktów budowlanych, ich wizerunku obsługi gwarancyjnej itp.

Strategia prywatyzacji i restrukturyzacji, celem której jest opanowywanie przez zespół pracowniczy własnością przedsiębiorstwa. W tym wypadku proces modernizacji wytwórczości odkłada się ponieważ zysk przedsiębiorstwa inwestuje się dla wykupu majątku. Ta strategia na Białorusi dopiero co się zaczyna z powodu wstrzymania w ciągu ostatnich pięci lat samego procesu prywatyzacji.

Strategia integracji, która jest oparta na inwestowaniu w tworzeniu nowych struktur, np. holdingów, grup finansowo-przemysłowych i t.p. Bardzo atrakcyjnymi i popularnymi w ostatnim czasie stają się inwestowania w strefy bezcłowe.

Wybór strategii może iść według różnych kryteriów. Do najważniejszego z których w umowach Białorusi należy stopień ryzyka, kilkakrotnie większy niż w Państwach Środowej Europy.